

Sygn. akt I Ca 229/13

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu Wydział I Cywilny w składzie następującym :

Przewodniczący: SSO Grażyna Mrozowicz (spr.)

Sędziowie: SO Małgorzata Reizer

SO Elżbieta Kwaśny

Protokolant: st. sekr. sąd. Barbara Belz

po rozpoznaniu w dniu 19 września 2013 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy z wniosku

J. P. (1)

z udziałem

J. B. (1), J. B. (2), W. B., J.

P., B. P., A. P., M.

F. i Domu Pomocy Społecznej w P.

o zezwolenie na wypłatę z depozytu sądowego

na skutek apelacji wnioskodawcy J. P. (1)

od postanowienia Sądu Rejonowego w Przemyślu

z dnia 6 marca 2012 r., sygn. akt I Ns 5222/12

p o s t a n a w i a:

oddalić apelację

Sygn. akt. I Ca 229/13

UZASADNIENIE

postanowienia Sądu Okręgowego w Przemyślu

z dnia 19 września 2013 r.

Wnioskodawca J. P. (1) we wniesionym wniosku domagał się udzielenia zezwolenia na wypłatę kwoty 18.736,51 zł złożonej do depozytu sądowego na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Przemyślu z dnia 22 czerwca 2012 r. sygn. akt I Ns 2695/12, pozostałej po zmarłej mieszkance Domu Pomocy Społecznej w P. Z. B.. Zgodnie z sentencją tego postanowienia kwota ta miała zostać wypłacona następcom prawnym zmarłej na ich wniosek.

Postanowieniem z dnia 6 marca 2013 r., sygn. akt I Ns 5222/12, Sąd Rejonowy w Przemyślu w sprawie z wniosku J. P. (1) przy udziale Domu Pomocy Społecznej w P., J. B. (1), J. B. (2), W. B., M. F., J. P. (2), B. P. i A. P. o zezwolenie na wypłatę z depozytu sądowego kwoty 18.736,51 złotych:

I. zezwolił wnioskodawcy J. P. (1) - na wypłatę z depozytu Sądu Rejonowego w Przemyślu kwoty 936,83 zł złożonej na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Przemyślu z dnia 22 czerwca 2012 r. sygn. akt I Ns 2695/12, a znajdującej się pod pozycją 866/2012 sum depozytowych wraz z odsetkami obliczonymi na dzień wypłaty,

II. w pozostałym zakresie wniosek oddalił,

III. ustalił, iż koszty postępowania w całości ponosi wnioskodawca uznając, że zostały one w całości uiszczone.

W uzasadnieniu wydanego postanowienia Sąd Rejonowy wskazał, że stosownie do art. 693¹⁴ k.p.c. na żądanie wierzyciela Sąd postanowi wydać mu depozyt, jeżeli zachodzą warunki określone we wniosku o złożenie do depozytu sądowego.

Zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w Przemyślu z dnia 4 października 2012 r. spadek po zmarłej Z. B. nabyli: brat J. B. (1) w 5/20 częściach, brat J. B. (2) w 5/20 częściach, brat W. B. w 5/20 częściach, siostrzeniec J. P. (1) 1/20 części, siostrzeniec A. P. w 1/20 części, siostrzenica M. F. w 1/20 części, siostrzenica J. P. (2) w 1/20 części, siostrzenica B. P. w 1/20 części.

W konsekwencji Sąd pierwszej instancji stwierdził, że warunki określone w postanowieniu o złożeniu do depozytu sądowego pozwalające na wypłatę złożonej kwoty pieniężnej zostały przez wnioskodawcę spełnione i zezwolił wypłacić wnioskodawcy 1/20 kwoty złożonej do depozytu, albowiem z treści postanowienia z dnia 4 października 2012 r. o stwierdzeniu nabycia spadku wynika, że jest on powołany do spadku w tej właśnie części.

Sąd Rejonowy podał ponadto, że stosownie do treści art. 87 § 1 k.p.c. pełnomocnikiem może być adwokat lub radca prawny, a w sprawach własności przemysłowej także rzecznik patentowy, a ponadto osoba sprawująca zarząd majątkiem lub interesami strony oraz osoba pozostająca ze stroną w stałym stosunku zlecenia, jeżeli przedmiot sprawy wchodzi w zakres tego zlecenia, współuczestnik sporu, jak również rodzice, małżonek, rodzeństwo lub zstępni strony oraz osoby pozostające ze stroną w stosunku przysposobienia. Powołany przepis wymienia osoby mogące zastępować strony w postępowaniu cywilnym. Sąd obowiązany jest do czuwania z urzędu, czy strona zastępowana jest w sprawie przez osobę mogącą być pełnomocnikiem i nie powinien dopuścić do zastąpienia strony przez osobę, która pełnomocnikiem być nie może.

W przedmiotowej sprawie wnioskodawca jest siostrzeńcem pozostałych uczestników postępowania. Katalog osób określonych w art. 87 k.p.c. które mogą reprezentować stronę w postępowaniu cywilnym nie wymienia siostrzeńca, a tym samym wnioskodawca, jako siostrzeniec pozostałych uczestników nie może być ich pełnomocnikiem.

Wobec powyższego wniosek wnioskodawcy o wypłacenie całej kwoty w wysokości 18.736,51 z depozytu sądowego zdaniem Sądu Rejonowego należało oddalić.

Na marginesie natomiast Sąd pierwszej instancji podniósł, że pozostałym członkom rodziny Sąd zezwoli na wypłatę z depozytu kwoty przypadającej na każdego z nich po złożeniu przez nich stosownego wniosku.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie wyżej powołanego przepisu orzeczono jak w sentencji postanowienia.

Powyższe postanowienie wnioskodawca J. P. (1) zaskarżył apelacją i wniósł o jego uchylenie w części dotyczącej punktu II i orzeczenie o zezwoleniu wnioskodawcy na wypłatę z depozytu Sądu Rejonowego w Przemyślu kwot 936,83 zł, przysługujących wnioskodawcy J. P. (1) i jego rodzeństwu: siostrze M. F. z domu P., siostrze J. P. (2), siostrze B. P., bratu A. P., złożonych na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Przemyślu z dnia 22 czerwca 2012 r. sygn. akt I Ns 2695/12 a znajdujących się pod pozycją 866/2012 sum depozytowych wraz z odsetkami obliczonymi na dzień

wypłaty i rozpatrzenie ponownie sprawy w pozostałym zakresie (dotyczy wspólnej wypłaty na konto wskazane przez wnioskodawcę dla pozostałych uczestników, tj. jego wujków a braci zmarłej Z. B.: J. B. (1), J. B. (2), W. B.) również pod nieobecność wnioskodawcy, ewentualnie o przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Sąd I Instancji.

Zaskarżonemu orzeczeniu wnioskodawca zarzucił:

- naruszenie art. 86 § 1 k.p.c. poprzez nie uwzględnienie faktu, iż wnioskodawca reprezentuje swoje rodzeństwo na podstawie pełnomocnictw udzielonych w formie aktu notarialnego,
- sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału, poprzez nie wzięcie pod uwagę, iż wnioskodawca działa za swoje rodzeństwo co wykazał przedkładając stosowne pełnomocnictwa w formie aktów notarialnych z których wynika także stopień pokrewieństwa.

W uzasadnieniu apelujący podał, że wydane przez Sąd I Instancji orzeczenie narusza prawo, a w szczególności art. 86 § 1 k.p.c. Składając wniosek w przedmiotowej sprawie reprezentował on wszystkich uczestników jako wnioskodawca:

- wujka wnioskodawcy J. B. (1), syna S. i Z. zam. (...)-(...) K. ul. (...), brata zmarłej Z. B.,
- wujka wnioskodawcy J. B. (2), syna S. i Z. zam. (...)-(...) T. ul. (...), brata zmarłej Z. B.,
- wujka wnioskodawcy W. B., syna S. i Z. zam. (...)-(...) D., wieś (...), brata zmarłej Z. B.,
- siostrę wnioskodawcy M. F. z domu P., córkę M. i H. z domu B., zam. (...)-(...) D. ul. (...), siostrzenicę zmarłej Z. B.,
- siostrę wnioskodawcy J. P. (2), córkę M. i H. z domu B., zam. (...)-(...) N. ul. (...), siostrzenicę zmarłej Z. B.,
- siostrę wnioskodawcy B. P., córkę M. i H. z domu B., zam. (...) - (...), siostrzenicę zmarłej Z. B.,
- brata wnioskodawcy A. P., syna M. i H. z domu B. zam. (...)-(...) Ś. 3 wieś T. 406, siostrzeńca zmarłej Z. B.

na podstawie udzielonych mu przez wszystkich uczestników pełnomocnictw w formie aktów notarialnych zalegających w aktach Sądu Rejonowego w Przemyślu Wydział I Cywilny (sygn. akt I Ns 3959/12).

Wnioskodawca podniósł, że uczestnicy: M. F. nazwisko rodowe P., J. P. (2) i B. P. to jego rodzone siostry, a A. P. to jego rodzony brat. Dowodzą tego bezspornie skrócone akty urodzenia” jego rodzeństwa, które zgonie z procedurą wniosku załączył z tym wnioskiem.

Ponadto jako współuczestnikowi postępowania spadkowego po zmarłej siostrze Z. B. wujowie wnioskodawcy: J. B. (1), J. B. (2) i W. B. udzieliłi poprzez akty notarialne pełnomocnictwa w postępowaniu spadkowym, które załączył do wniosku o stwierdzenie nabycia spadku.

Jako współuczestnikowi postępowania spadkowego po zmarłej cioci Z. B., siostry i brat wnioskodawcy: M. F. z domu P., J. P. (2), B. P. i brat A. P. udzieliłi również poprzez akty notarialne pełnomocnictwa w postępowaniu spadkowym, które także załączył do wniosku o stwierdzenie nabycia spadku.

Apelujący naprowadził, że w tych aktach notarialnych wszyscy uczestnicy dobrowolnie wyrażają swoją zgodę przed urzędnikami państwowymi na to, aby mógł ich (wszystkich uczestników) reprezentować w dalszym postępowaniu spadkowym.

Przyczyną tego stanu rzeczy jest fakt, iż wujowie to ludzie schorowani, w podeszłym wieku (ponad osiemdziesiąt lat życia), wymagający opieki innych osób, zamieszkujący w znacznej odległości od P.: N.H., T., okolice S., a starsze rodzeństwo wnioskodawcy to również starsi ludzie o nie najlepszej kondycji zdrowotnej i finansowej (brat A. P. lat 58 bezrobotny, ciężko chory, siostra J. P. (2) jest siostrą zakonną, obecnie zamieszkuje w N.— B., siostra M. i B. są emerytkami).

Następnie wnioskodawca wskazał, że na prośbę członków rodziny zorganizował pogrzeb Z. B., a wujkowie pokładali w nim wielką nadzieję, gdyż ze względu na swój wiek i stan zdrowia mogli łączyć się ze zmarłą tylko w sposób modlitewny i duchowy w czasie uroczystości pogrzebowych.

Skarżący podał dalej, że w (...) w P. dowiedział się o tym, że zmarła pozostawiła w spadku zgromadzone przez siebie pieniądze w kwocie 18.736,51 zł o czym powiadomił wszystkich zainteresowanych, którzy wyrazili zgodę poprzez akty notarialne, aby to on jako współuczestnik postępowania spadkowego reprezentował ich w sprawie spadkowej. Oprócz swojej sytuacji i kondycji zdrowotnej wszyscy kierowali się zaufaniem do wnioskodawcy oraz tym, że będzie on kierował się rozsądkiem, uczciwością i poczuciem sprawiedliwości w czasie i po zakończeniu spraw sądowych dotyczących rozdziału kwoty spadkowej.

Wnioskodawca argumentował także, że kwota spadkowa jest niewielka, a opłaty za akty notarialne potrzebne do przeprowadzenia sprawy spadkowej wyniosły około 1.200 zł i za wyjazdy do P. oraz korespondencję pomiędzy zainteresowanymi i do Sądu Rejonowego w Przemyślu wyniosły blisko 1.500 zł.

Końcowo apelujący wskazał, że uczestnicy postępowania są ludźmi niezbyt majątnymi ale uczciwymi i dlatego wnosi on o pozytywne załatwienie wniosku i jednorazową wypłatę całej kwoty spadkowej, on zaś jest zobowiązany treścią wynikającą z upoważnienia notarialnego od każdego współuczestnika do zwrócenia kwoty należnej każdemu tytułem spadku oraz zobowiązuje się do bezzwłocznego rozliczenia w Urzędzie Skarbowym w P. wszystkich zainteresowanych w związku z nabytym przez nich spadkiem.

Biorąc powyższe pod uwagę, wnioskodawca wniósł jak w treści apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy jest nieuzasadniona i jako taka podlega oddaleniu.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że w związku z rozpoznaniem istoty sprawy przez Sąd pierwszej instancji, a ponadto brakiem konieczności przeprowadzenia postępowania dowodowego nie tylko w całości, ale nawet w ograniczonym zakresie (art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) nie jest zasadny wniosek o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że postępowanie dowodowe przeprowadzone przez Sąd pierwszej instancji nie wymagało nawet uzupełnienia, a ponadto rozpoznając przedmiotową sprawę Sąd Rejonowy wyjaśnił wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy i dokonał właściwych ustaleń faktycznych.

Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji znajdują oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym i Sąd Okręgowy przyjmuje je za własne.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej oceny wnioskowanego w sprawie materiału dowodowego, a wysnute przez Sąd wnioski, które przełożyły się na wydane orzeczenie, w sposób logiczny i przejrzysty pozwalają na stwierdzenie, że Sąd dokonał prawidłowego rozstrzygnięcia, znajdującego oparcie w obowiązujących przepisach prawa.

W złożonej apelacji wnioskodawca nie kwestionował poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych, a apelację tą oparł z zasadzie jedynie na zarzucie naruszenia art. 87 § 1 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie przez Sąd Rejonowy faktu, że wnioskodawca działał za swoje rodzeństwo i wujostwo na podstawie pełnomocnictw udzielonych mu w formie aktu notarialnego.

Sąd Rejonowy nie dopuścił się jednak naruszenia art. 87 § 1 k.p.c., co czyni zarzuty wniesionej przez wnioskodawcę apelacji bezprzedmiotowymi.

W złożonym wniosku wnioskodawca J. P. (1) domagał się wypłaty na swoją rzecz kwoty 18.736,51 zł złożonej do depozytu sądowego na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Przemyślu z dnia 22 czerwca 2012 r. sygn. akt I

Ns 2695/12, pozostałej po zmarłej mieszkance Domu Pomocy Społecznej w P. Z. B., wskazując, że ma pełnomocnictwo od wszystkich uczestników postępowania.

W tych okolicznościach, odnosząc się do wniosku apelującego w pierwszej kolejności podnieść należy, iż stosownie do treści art. 87 § 1 k.p.c. pełnomocnikiem strony może być adwokat lub radca prawny, a w sprawach własności przemysłowej także rzecznik patentowy, a ponadto osoba sprawująca zarząd majątkiem lub interesami strony oraz osoba pozostająca ze stroną w stałym stosunku zlecenia, jeżeli przedmiot sprawy wchodzi w zakres tego zlecenia, współuczestnik sporu, jak również rodzice, małżonek, rodzeństwo lub zstępni strony oraz osoby pozostające ze stroną w stosunku przysposobienia.

Przepis powyższy wymienia osoby, które mogą być zastępcą strony w postępowaniu cywilnym. W postępowaniu nieprocesowym, na podstawie stosowanego odpowiednio art. 87 § 1 w zw. z art. 13 § 2, pełnomocnikiem uczestnika może być także inny uczestnik.

Zdaniem judykatury umowa stałego stosunku zlecenia, obejmująca jedynie reprezentowanie interesów majątkowych zleceniodawcy przed sądami i organami administracji, nie może stanowić podstawy pełnomocnictwa procesowego udzielonego zleceniobiorcy przez zleceniodawcę (uchwała SN z dnia 21 lutego 1992 r., III CZP 4/92, Wokanda 1992, nr 6, s. 4), w szczególności zlecenie prowadzenia w sądzie konkretnej sprawy sądowej nie stanowi nawiązania między zleceniodawcą a zleceniobiorcą "stałego" stosunku zlecenia w rozumieniu art. 87 § 1 (uchwała SN z dnia 10 maja 1994 r., I PZP 21/94, OSNP 1994, nr 4, poz. 68).

Sąd obowiązany jest do czuwania z urzędu nad tym czy strona zastępowana jest w sprawie przez osobę mogącą być pełnomocnikiem i nie powinien dopuścić do zastąpienia strony przez osobę, która pełnomocnikiem być nie może.

O ile zatem na mocy obowiązujących przepisów wnioskodawca co do zasady w przedmiotowym postępowaniu o zezwolenie na wypłatę kwoty z depozytu sądowego mógłby reprezentować swoje rodzeństwo, nie ma żadnej podstawy prawnej, by działał on w sprawie również jako pełnomocnik swojego wujostwa a to wuja J. B. (1), J. B. (2) oraz W. B., zaś dla prawidłowości udzielonego pełnomocnictwa nie ma żadnego znaczenia to, że zostało ono udzielone w formie aktu notarialnego, skoro wnioskodawca nie może działać w sprawie jako pełnomocnik J. B. (1), J. B. (2) oraz W. B..

Z kolei odnosząc się działania wnioskodawcy w sprawie na rzecz swojego rodzeństwa, a to siostry J. P. (2), siostry M. F., siostry B. P. i brata A. P., wyjaśnić należy, że wnioskodawca J. P. (1) złożył wniosek o wypłatę kwoty 18.736,51 zł złożonej do depozytu sądowego wyłącznie na swoją rzecz, a nie na swoją rzecz i na rzecz uczestników J. P. (2), M. F., B. P. i A. P.. W konsekwencji tak sformułowany wniosek należało oddalić.

Działanie przez wnioskodawcę jako pełnomocnika pozostałych uczestników nie upoważniało go do domagania się wypłaty całej zalegającej w depozycie kwoty wyłącznie na swoją rzecz, a mógł on wystąpić jedynie o wypłatę należnej uczestnikom kwoty na rzecz poszczególnych, wskazanych z imienia i nazwiska uczestników (tylko swojego rodzeństwa), od których otrzymał pełnomocnictwo do zastępowania ich w niniejszym postępowaniu.

Skoro natomiast wnioskodawca domagał się wypłaty całej kwoty z depozytu sądowego wyłącznie na swoją rzecz, złożony wniosek należało uwzględnić jedynie w 1/20 części, tj. w części w jakiej wnioskodawca był spadkobiercą zmarłej Z. B. i był uprawnionym w sprawie, a w pozostałym zakresie wniosek należało oddalić.

Reasumując, skoro rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego odpowiada prawu, złożona apelacja podlega oddaleniu, o czym orzeczono po myśli art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.